

I. A gazdasági válság és következményei Magyarországon

- 1929: a nagy gazdasági világválság kezdete → szétterjedt az egész világon → katasztrófális következmények Mo-on is (1931-től)
- *agrárország* → elsősorban mezőgazdasági válság:
  - az árak látványos esése
  - a paraszti birtokok eladósodása → árverések
- enyhébb válság az iparban: elsősorban a nehéziparban
- csökkenő munkabérek + munkanélküliség

nov. 26-17:06

- tervszerű állami válságkezelés nem volt → elhúzódó válság → romboló politikai következmények:
  - sztrájkok, tüntetések
  - megélénkülő politikai pártok
  - szervezkedő szélsőséges pártok és mozgalmak
- Bethlen lemondása
- 1931. szeptember: Matuska Szilveszter biatorbágyi merénylete
  - rögtönítélő bíraskodás bevezetése
  - a statárium felhasználása a kommunisták ellen

nov. 26-17:08

II. Gömbös diktatúrakísérlete

- 1932. *szeptember*: Horthy a szélsőjobboldali Gömbös Gyulát nevezte ki miniszterelnöknek(+ honvédelmi miniszter is) → Bethlen nem tudott visszatérni
- az első (!) hivatalos kormányprogram: Nemzeti munkaterv:
  - 95 pont
  - hosszú távú, de döntően irreális célok
- külpolitika:
  - revízió, nagyhatalmi támogatással
  - példaképe Mussolini („Gömbölini”)
  - szorosabb kapcsolat a Harmadik Birodalommal - piac a magyar termékeknek

nov. 26-17:09

- belpolitika:
  - törekvés a diktatúra kiépítésére
- erőszak a választások alkalmával (pl.endrődi csendőrsortűz) → többség az új országgyűlésben (1935)
- De: egységes ellenzéki fellépés + Horthy bizalmatlansága → Gömbös bukása (*halála: 1936, München*), a diktatúrakísérlet kudarca

nov. 26-17:10